

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Incitamenta

Bellecius, Aloysius

Ratisbonæ [u.a.], 1755

§.I. Rigor reddendæ rationis

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55553)

pedito argumenta. Primum est rigor reddendæ rationis. Alterum est periculum perdendæ salutis, nisi comparandæ virtuti solidæ nos strenuè impendamus.

§. I.

Rigor reddendæ rationis.

I. IS quadruplici ex capite terribilis erit, nempe 1. ob prævium in obitu angorem, 2. ob rigidissimum Judicis examen, 3. ob gravissimam testium auctoritatem, 4. denique ob irrevocabilis sententiæ severitatem. Ad angorem quod attinet, summum hunc fore varia sacri Codicis monumenta declarant. Nam Villicus ille, qui dissipavit bona Domini sui: (a) Servus ille, qui acceptum talentum abiens abscondit in terra: (b) Virgines illæ, quæ oleum in vasis suis habere noluerunt, (c) figura sunt animæ ad acquirendam sanctitatem insignibus à DEO præfidiis

1.
Is summus
erit ob
prævium
angorem.

Pars III.

E

in-

(a) Luc. 16. v. 1. (b) Matth. 25. v. 25.
(c) Gregorius Magnus hom. 12. in Evang.

instructæ; sed quæ vecordi incuria iisdem vel non est usa, vel omnino abusa. *Jam non poteris villicare: (d) tollite ab eo talentum: (e) clausa est janua: nescio vos, (f) prænuncia tonitrua sunt & tristes prodromi fulminantis illius sententiæ, qua vindex Numen rebelles ejusmodi mentes cum tempore feriet. Ille pavor nequam Villici, illa anxietas segnis Servi, dolor ille fatuarum quinque Virginum, quem memorata hæc fulgura eisdem crearunt, imago sunt horrendæ illius angustiae ac formidinis, qua tales sub mortem ob neglectui habitam perfectiorem vitam acriter torquebuntur.*

Turbulenta illa consternatio impii Balthassaris, dum *visis digitis quasi manus scribentis in superficie parietis*, pallore exanimata facie, totis artubus ita contremuit, *ut compages renum ejus solverentur, & genua ejus ad se invicem colliderentur; (g) hæc, inquam, sacrilegi regis consternatio non nisi umbratile*

(d) Luc. 16. v. 1. (e) Matth. 25. v. 28.
 (f) Matth. 25. v. 10. & 12. (g) Dan. 5. v. 5. & 6.

bratile præludium & præfaga solùm
 scena est tremendæ illius perturbatio-
 nis, qua etiam tales olim moribundi
 in pœnam tam projecti tot luminum
 virtutisque despiciatûs, adhuc ante ju-
 dicium prævia carnificina clam om-
 nibus latenter excruciabuntur. dico:
clam & latenter; nam (ût nonnulli
 Doctorum opinantur) solus Balthassar
 vidit mysticam manum illam, necis
 decretum occultis caracteribus parieti
 inscribentem: omnium reliquorum,
 qui aderant, visum mirabile ostentum
 fugiebat. Nihilominus ex ejus trepi-
 datione, vultûs pallore, elatisque, in
 quos erumpebat, clamoribus facilè
 collegerunt, eum aliquid prorsus hor-
 rificum conspexisse.

Hoc ipsum ferme ejusmodi prodi-
 gis gratiarum Nepotibus & sanctimo-
 niæ osoribus ad extrema deductis eve-
 nire consuevit. Illi equidem soli men-
 tis obtutu intuentur Nemesis dexteram
contra se scribentem amaritudines: (h)
 quæ intus in talium animis procella

E 2

sæviat,

(h) Job. 13. v. 26.

saviat, præsentem quidem latet; sed tamen turbidi oculorum nictus, frontis sudor, membrorum tremor, aliæque oris indicia internum timorem, tristitiam, horrorem, quo tunc miseri percelluntur, abunde adstantibus produnt, & elingui facundia divulgant.

Longum texere catalogum liceret illorum, etiam Religiosorum, quos neglecta perfectio, spreti instinctus, ac reddendæ propterea rationis rigor in ultimo agone ita anxios habuit, ut non rarò à desperatione proximi abfuerint. Nempe cœlestes hi motus, quæis ad sanctitatem impellimur, illatum sibi despectum vindici morfu hoc potissimum tempore ulcisci solent.

De S. Hilarione narrat Hieronymus, eum letho proximum ac futuræ fortis sollicitum tremula voce exclamasse: *egredere, quid times? egredere anima mea, quid dubitas? septuaginta propè annis serviisti Christo, & mortem times?*

(i) Superi! si hæc Hilarion, illud fantimoniam speculum, & quidem post transactos in pœnitentiæ palæstra septuaginta annos; quid nos peccatores sentire par est? si ille, fato vicinus, salutis suæ tantopere timuit? si is, instantis iudicii asperitate perterritus, adeo contremuit? quid ergo non metuant illi gratiarum decoctores, qui ad sanctius vitæ genus vocati, obdurantes corda sua, teporis limo toti & semper infixi hæserunt? O quàm timida mentis ægitudine, quàm perturbata animi intemperie morituri conflictabuntur! ô quantopere prævius hic angor exasperabit reddendæ rationis rigorem!

II. Nihilominus antecedens hic metus animæ, in supremo conflictu constitutæ, solùm est umbra illius pavoris, quem colles æternitatis in eandem conjicient tunc, quando illi severo tribunali judicanda sistetur. Hic enim vero ferale se theatrum pandet; ubi severitas, angustia, & terror princi-

II.
Ob judi-
cis exa-
me.

E 3

pem

(i) Hieronymus in ejus vita.

pem personam sustinebunt. ubi sola
 Justitia, nulla comite Misericordia,
 ultrici dominatu solium occupabit,
 flammeamque machæram omnium
 potens rotabit. ubi Judex erit, qui
 non est personarum acceptor, DEUS: (l)
 qui nec favore prævenitur, nec misera-
 tione flectitur, nec pecunia corrumpitur,
 nec satisfactione mitigatur: (m) cui
 omne clausum panditur, omne occultum
 revelatur, omnia obscura clarescunt: cui
 ipsum silentium confitetur, & mens sine
 voce loquitur. (n) Ecce hic (contremisce
 ô terra!) hic sapientissimus, inexo-
 rabilis, rigidissimus, & per hanc ip-
 sam virtutis neglectiorem vehementer
 irritatus Judex, hic, inquam, *judicium*
contendet tecum, (o) ô infidelis ani-
 ma! hic *arguet te*, & *statuet contra fa-*
ciem tuam, (p) *cuncta, quæ egisti, ad-*
ducens in judicium: (q) hic dati ac-
 ceptique accuratum subducet calcu-
 lum, residuique debiti meditatam ini-
 bit

(l) Act. 10. v. 34. (m) August. l. 3. de
 Symb. cap. 8. (n) Chryl. hom. 33. in Joannem.
 (o) Jerem. 2. v. 35. (p) Psal. 49. v. 21.
 (q) Ecclæ. 12. v. 14.

bit computationem. Is hunc in finem, sublato ab oculis velo, universos vitæ tuæ annales, omnemque gratiarum, queis abusa es, seriem velut in tabula depictam, immisso divinitus radio, sub uno aspectu ponet, unico junctim intuitu ac minutatim pervidendam.

Nam cognitio DEI (docente Apostolo) *illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium.* (r) quin imò *penetrabilior omni gladio ancipiti pertinet usque ad divisionem animæ & spiritûs, compagum & medullarum.* (s) Divinus ille *intentionum ac cogitationum discretor oculus* (t) perfectam conscientiæ anatomen (ad quam Paulus sua locutione alluisse videtur) repente in ictu oculi instituet. Quemadmodum enim medica manus artificis cultro in qualibet corporis parte minimas etiam fibras ita novit sejungere, ut singulæ valeant acutè distingui; ita quoque *scrutans renes & corda Dominus*, (u) in hac inquisitione, ana-

E 4

tomi-

(r) 1. Cor. 4. v. 5. (s) Heb. 4. v. 12.
 (t) ibid. (u) Apoc. 2. v. 23.

tomica luce, secretissima quæque de-
teget. Infinitæ Sapientiæ suæ radiis
omnes animæ facultates, facultatum
operationes, operationum defectus,
defectuum multitudinem malitiamque
singillatim dissecat. Omnes perfe-
ctionis obtinendæ, & pietatis exercen-
dæ occasiones, impulsus, remedia
articulatim discriminabit, nobisque
particulatim internoscenda objiciet.
Quod tempus oblivione tumulavit:
quod corrupta natura ut scrupulos ex-
ploret: quod moderatorum indulgen-
tia, usus sæculi, turba negotiorum,
& mens à corde seducta imminuit,
excusavit, absolvit; id omne in apri-
cum produceretur, æqua trutina exami-
nandum. Nunc quidem conscientia
nostra similis est volumini in orbem
circumactò, complicatòque, in quo
literæ syllabæque non nisi confusè,
summatim & sine ordine videntur.
At verò tunc, ubi hic liber explica-
bitur, & palam expandetur, omnis
vitæ historia, suis vestita adjunctis,
uno conspectu distinctè legetur.

O quæ

O quæ rerum monstra tunc in oculos incurrent! Non solùm piacula tum propria tum aliena, quæ nunquam confessi fuimus: non solùm omissiones, gravesque in explendis muneribus neglectiones, de quibus nunquam cogitavimus; sed ipsæ etiam virtutes, bonaque (ut credebantur) opera pudori nobis terrorique erunt. Heu! illo lucidissimo meridie, quando Sol justitiæ in libræ signo suum illud terribile solstitium celebrabit (præfagiente id nobis Isaia) *quasi pannus menstruata universa justitiæ nostræ* apparebunt. (x) Quos fructus dignos iudicabamus, qui æthereæ illi mensæ inferrentur, agnoscemus fuisse *ficus malas, malas valde, (y) botros amarissimos, uvas fellis, (z)* non præmio coronanda, sed supplicio castiganda.

Nam, ut actio aliqua habeatur simpliciter bona, & coronæ immortalis meritoria, quatuor conditiones requiruntur, scilicet ut ipsa *res*, quæ fit:

E 5 *modus,*

(x) Isa. 64. v. 6. (y) Jerem. 24. v. 3.
 (z) Deut. 32. v. 32.

modus, quo fit: *ratio*, ex qua fit: & *finis*, ob quem fit, bona sint & honesta: harum vel unica si defecerit, jam omnis ut manca rejicietur. Irrepens aliquis tepor, sinistra quædam affectio, unica amoris proprii particula mox omnia corrumpit; & illud, quod aliàs mercedis materia foret, noxia metamorphosi in castigationis causam convertit. (w)

Jam verò ad hanc regulam si operationes nostras examinaverimus; ah! fortè vix ullam omni expertem nævo reperiemus. Ita est, (ait Gregorius Magnus) *ipsa justitia nostra, ad examen divinae Justitiæ deducta, injustitia erit; & sordebit in districtione Judicis, quod in æstimatione fulget operantis.* (aa) O Superi! quod putabamus esse divinæ gloriæ zelum, videbimus fuisse propriæ laudis studium: cui tribuebamus prudentiæ, fortitudinis, & temperantiæ meritum, convincemur fuisse simulationis, pertinaciæ, & sorditiei vitium:

(w) Vide dicta p. I. c. I. §. 2. Num. I.
 (aa) Lib. 5. Moral. c. 6.

tium: quod discretionis, justitiæ, charitatis pallio obteximus, detracta nunc larvâ, cuticulæ curam, ultionem, sensûs illecebram fuisse palam omnibus constabit. Verbô: attoniti conspiciemus, illas ipsas actiones nostras, ob quas toties nobis vanè complacuimus, in quibus omnis spei anchoram solidavimus, non nisi paleas fuisse, piaculari rogo lustrandas; & quidem id eas fuisse non sine malitioso despectu tot cœli favorum, quibus illæ tam facile ad superni actûs celsitatem sublimari; nos verò ad perfectionem eniti potuissemus; & de quorum omnium contemptu severissima tunc ratio exigetur.

Nunc quidem futurorum improvidi tot illustrationum, quibus ad sublimiorem sanctimonix gradum evadere licuisset, irreparabilem jacturam flocci pendimus, & veluti rem nihili cum risu explodimus. At verò ô quàm alia mente sensa fovebimus! quando candelæ mortualis vicinæque æternitatis splendore illustrati, erro-
rem-

remque dedocti, coram irritato Iudice de hac ipsa coelestium luminum virtutisque despicientia causam dicere cogemur.

O quanto terrore percellemur! dum aures nostras illa tonitrua attonabunt: *numera, pondera, divide.* Numera gratias, tibi per vitæ cursum concessas; heu! quam ingens earum est cumulus. Pondera Sanctuarii bilance earundem pretium; ah! inæstimabile est ac infinitum. Divide jam illarum usum ab earundem abusu; proh! quantum hic illum excedit. Combina illum auxiliorum tam ingentem numerum cum eorundem tam vecordi neglectu: compone illam eorundem excellentem adeò dignitatem cum ipsorum tam protervo contemptu: compara sanctitudinem, quam acquirere potuisses, cum ea, quam possides; & edic jam, quid ista tibi exprobraturo Iudici sis responsurus? Hic modò paulum subsiste, & responsum præcogita.

Simul

Simul tamen memineris, quia in illo rerum articulo nullæ proderunt excusationes. nam velut umbræ, admota luce, momentô diffugient omnes illi fallaces obtentus, speciosa nomina, inanesque fuci, quibus tam ingratham tot instinctuum perfectionisque contemtionem hætenus colorabas. Nullæ proficient lacrimæ & preces; quia ibi *non erit tempus miserendi.* (bb) Nulla denique suppetent efugia. nam te *Justitia DEI sicut montes*, ejusque *judicia velut abyssus multa* circumvallabunt. (cc)

Equidem tunc pro obtinenda vel unica, licet minima, cœlesti motione mille regna, omnes mundi thesauros largè prodigeres; nec tamen obtinebis. Præterea lustrici carceris cruciatus plures annos libenter tolerares, si his vel unicam mercari liceret; & non licebit. Etiam tu cum illa anima casto gemitu exclamabis: *ô si vel horula daretur!* & non dabitur; quia *tunc tempus non erit amplius.* (dd) Nempe

(bb) Psal. 101. v. 14. (cc) Psal. 35. v. 7.
(dd) Apoc. 10. v. 7.

pe dum habuisti, iis uti noluisti; nunc recipiente pœna, cum uti velles, iisdem te privatum gemes. Et hoc est illud punctum, quod inter alia iudicii hujus & examinis severitatem tantopere aggravabit, neglecta scilicet tam multiplex gratia, & spreta, quæ tam facilè acquiri poterat, celsior virtus.

III.
*Ob testi-
um autho-
ritatem.*

III. At verò ingens his omnibus pondus ac momentum addent gemini testes omni exceptione majores, qui adversum te, ab omnibus derelictum, consurgent, suoque suffragio rigorem reddendæ rationis immensum exasperabunt, *Fides* videlicet & *Conscientia*, hi enim sunt *illi libri*, qui teste Apocalypitico Vate *in conspectu throni* aperientur, & ex quibus mortui secundum opera ipsorum judicabuntur. (ee)

Ita est, ô miser! fides tua te accusabit ut christianum: conscientia, rationi sociata, ut hominem. Illa ostendet dogmata, quæ credidisti: hæc exhibe-

hibebit præsidia, quæ habuisti. Illa clamabit: *debuisses*; hæc dicet: *potuisses* fieri sanctus, & quidem magnus sanctus. *debuisses* ob veritates, quas cognovisti: *potuisses* ob adjumenta, queis abundasti. *debuisses* ob conditionem statûs Religiosi, dignitatem Sacerdotii, excelsitatem officii, quod gessisti: *potuisses* ob innumeras gratias hunc in finem tibi concessas, ob varias occasiones exercendi virtutes, ob tot aliorum exempla, qui ejusdem tecum conditionis in eodem tuo munere & loco magnam sanctitatem sunt adepti. Verbô: *debuisses*, & *potuisses* ad magnum solidæ virtutis gradum eniti. Id non solum *fides* tua & juncta rationi *conscientia* testabuntur: sed æternus quoque trium Personarum Senatus divina sententia confirmabit.

O quanta igitur tua confusio tunc erit, quando ipse de rei veritate convictus, lacrimanti gemitu fateri cogéris, te his omnibus insuper habitis tamen vix esse christianum mediocriter bonum: te esse illum *agrum* hominis

nis pigri, quem repleverunt urtica: (ff) illam vineam viri stulti, quæ expectata, ut faceret uvas, fecit labruscas: (gg) illam Evangelii ficulneam, (hh) quæ sua sterilitate omnem Patrisfamilias spem curamque tot annis ludit.

O misella anima! quantus tremor te occupabit; cum videbis rem in eo jam esse, ut bestiis conculcanda relinquaris: septo & maceria priveris, ac vindice ferro excisa, in ignem cremanda conjiciaris? cum senties adversum te *armari omnem creaturam ad ultionem*; (ii) nempe Angelum custodem, cujus monita spreveris: beatos Coelites, quorum exempla derisisti: Matrem Virginem, cujus patrocinium neglexisti; *testimonium reddente ipsis conscientia tua* (ll) Cum cernes, ipsam quoque Misericordiam, quæ tamen hætenus te intra charitatis suæ viscera tam tenerè fovit; cum, inquam, cernes Misericordiam, te à tribunali Justitiæ

(ff) Prov. 24. v. 31. (gg) Isa. 5. v. 24.
 (hh) Luc. 13. v. 7. (ii) Sap. 5. v. 18. (ll)
 Rom. 2. v. 15.

sticiæ ad ejus clementiæ thronum confugientem, averso vultu repellere, ultrices pœnas exposcere, hancque gratiarum virtutisque neglectionem tibi exprobrando, atrum contra te suffragium ferre.

IV. Denique ô quàm terribili IV.
 consternatione percelleris, cum con-
 spicies *antiquum dierum, sedentem in* Ob sententia sententia se-
 veritatem.
throno flammæ ignis, & fluvium igneum
egredientem à facie ejus. (mm) quando
 eum audies inter tonitrua & fulgura
loquentem tibi judicia sua, (nn) ac cœ-
 lum & terram velut testes suæ æqui-
 tatis contra te evocantem, dicendo :
judicate inter me & vineam meam! quid
amplius facere debui, & non feci? (oo)
 En! ô ingrate! *vocavi te ad magnam*
perfectionem sublimemque sanctimo-
niæ gradum; & renuisti. (pp) con-
 tuli in te gratias meo sanguine par-
 tas, pretio & numero infinitas; &
contempsisti. in charitate perpetua di-
lexi te: (qq) *quasi pupillam oculi custo-*
 Pars III. F divi

(mm) Dan. 7, v. 9, & 10. (nn) Jerem. 1, v. 16. (oo) Isa. 5, v. 4. (pp) Prov. 1, v. 24. (qq) Jerem. 31, v. 3.

divi te : (rr) portavi te in sinu meo, sicut portare solet nutrix infantulum suum; (ss) & recalcitrafti, (tt) reddendo mala pro bonis, & odium pro dilectione. (uu) hæc fecisti, & tacui : (xx) tot annis filii, patiens fui. Verum nunc tandem sicut parturiens loquar, dissipabo, & absorbebo simul. (yy) hoc die ultionis meæ, (zz) effundam super te indignationem meam, omnem iram furoris mei. (aaa) dicam ministris justitiæ meæ: tollite ab eo talentum, & inutilem servum ejicite in tenebras exteriores; (bbb) ut ibi ultricibus flammis expiet tam vecordem virtutis solidæ neglectum.

Quis ad hæc jam tibi sensus? ô anima tepida! (exclamat Bernardus) si non tota mente expergisceris, si non tremis ad hoc tonitru tam tremendum, verè non dormis, sed mortua es. (ccc) Nam quid tam pavendum? (pergit mellifluus Abbas) quid tam plenum anxietatis & vehement-

(rr) Deut. 32. v. 6. (ss) Num. 11. v. 12.
 (tt) Deut. 32. v. 15. (uu) Psal. 108. v. 5.
 (xx) Psal. 49. v. 21. (yy) Isa. 42. v. 14.
 (zz) Isa. 34. v. 8. (aaa) Soph. 3. v. 8. (bbb)
 Matth. 25, v. 29. & 30. (ccc) In Cant, Serm, 21.

hementissima sollicitudinis excogitari potest, quàm judicandum adstare illi terrifico tribunalì, & irrevocabilem expectare à tam districto Judice sententiam? (ddd) An non ergo verissimum est, illum reddendæ rationis diem, quo à DEO in jus rapiemur, omnino terribilem fore tum ob prævium angorum, judicisquæ examen: tum ob testium auctoritatem, sententiæquæ severitatem.

O DEUS! *cujus ira nemo resistere potest, (eee) & in cujus oculis omnia nuda sunt & aperta; (fff) quid faciam, cum surrexeris ad judicandum? & cum quaesieris, quid respondebo tibi? (ggg) Quis stabit contra judicium tuum? (hhh) Sapiens corde es, & fortis robore: quantus autem ego sum, ut respondeam tibi, & loquar verbis meis tecum? (iii) Ah! cæli non sunt mundi in conspectu tuo, & in angelis reperisti pravitatem; (lll)*

F 2

quan-

(ddd) Serm. 5. in Psal. qui habitat. (eee)
 Job. 9. v. 13. (fff) Hebr. 4. v. 13. (ggg)
 Job. 31. v. 14. (hhh) Sap. 12. v. 12. (iii) Job.
 9. v. 4. & 14. (lll) Thom. Kemp. de imit.
 Christi. l. 3. c. 14.

quantò magis mihi timendum est illud fulmen: non invenio opera tua plena: (mmm) inventus es minus habens; (nnn) præsertim cum non justificetur in conspectu tuo omnis vivens. (ooo) Hinc meritò pavore & tremore concutiuntur omnia ossa mea, & expavescit anima mea valde; dum intonas super me judicia tua Domine. (ppp) Nihilominus cum hic rigor reddendæ olim rationis de neglecta perfectione potens incitamentum sit ad eam toto nisu tendendi, amplius confige timore tuo carnes meas, ut à judiciis tuis vehementiùs timeam, (qqq) eorumque asperitatem sanctiori vita præveniam, mitigemque.

§. II.

Periculum perdendæ salutis.

I. I. **Q**UAMVIS rigor reddendæ rationis ejusmodi cœlestium donorum & annexæ sanctitatis decoctoribus ingens argumentum trepidandi sit; nihilominus

I. Dantur, qui, nisi fiant sancti, erunt reprobi.

(mmm) Apoc. 3. v. 2. (nnn) Dan. 5. v. 27.
 (ooo) Psal. 142. v. 2. (ppp) De imit. Christi
 ibid. (qqq) Psal. 118, v. 120.